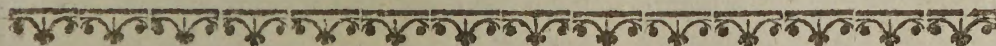

DISSERTATIO MEDICA

INAUGURALIS,

DE

RHEUMATISMO ACUTO.

DISSERTATIO MEDICA, INAUGURALIS, DE RHEUMATISMO ACUTO.

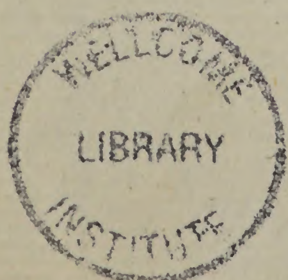
QUAM,
ANNUENTE SUMMO NUMINE,
Ex Auctoritate Reverendi admodum Viri,
D. GULIELMI ROBERTSON, S. S. T. P.
ACADEMIÆ EDINBURGENÆ Praefecti;
NEC NON
Amplissimi SENATUS ACADEMICI consensu,
Et nobilissimae FACULTATIS MEDICÆ decreto,
PRO GRADU DOCTORIS,
SUMMISQUE IN MEDICINA HONORIBUS ET PRIVILEGIIS
RITE ET LEGITIME CONSEQUENDIS;
Eruditorum examini subjicit

RICARDUS SHARPE KISSAM,
AMERICANUS.

Ad diem 12. Septembris, hora locoque solitis.

EDINBURGI:
Apud BALFOUR et SMELLIE,
Academiae Typographos.

M,DCC,LXXXVII.

WELLCOME
LIBRARY
INSTITUTE

CAROLO M'KNIGHT, M.D.

Anatomes in Academia Novi-Eboraci

Profeſſori,

Viro omni laude majori,

Ob amorem vere paternum,

Et beneficia nunquam memoria lapſura,

In ſe libera manu cumulata,

Has ſtudiorum ſuorum

(Quae ipſe exemplo et praeceptis fovit, aluitque)

Primitias

Sacras eſſe voluit

RICARDUS SHARPE KISSAM.

DISSERTATIO MEDICA,

INAUGURALIS,

DE

RHEUMATISMO ACUTO.

HISCE verbis rheumatiſmum definit celeberrimus Cullenus: "Morbus "ab externa et plerumque evidente cauſa; "pyrexia: Dolor circa articulos, muſcu-"lorum tractum ſequens; genua et reli-"quos majores potius quam pedum et ma-"nuum articulos infeſtans."

Rheumatiſmus, omnium fere auctorum conſenſu, in duas ſpecies diſtinguitur; a-cutam, ſcilicet, et chronicam. De priore

 tantum

tantum nunc pauca differere mihi in animo eft.

Ex Aretaei * Cappadocis, aliorumque antiquiorum fcriptis apparet, omnes dolores articulos aggredi folitos, feu arthriticos, five rheumaticos, quaecunque demum fuerit eorum natura, acuta chronicave, fub nomine Arthritidis vel Ifchiadis fuiffe comprehenfos.

Botallus, fcriptor Gallicus, duas hujus morbi fpecies primus difcrevit, atque alteram frigidam, calidam alteram, appellavit. In pofterioris curatione copiofam fanguinis detractionem commendavit; in prioris vero, prorfus prohibuit.

Ballonius, auctor Lutetianus, morbum hunc e tenebris quibus per tot fecula obductus fuerat, eripuit; ac eundem inter, catarrhum et podagram limites accuratos ponendos curavit.

Syden-

* De Cauf. et Signis Morb. Diuturn. lib. ii. c. 12.

Sydenhamus tamen illuftris, ex omnibus fcriptoribus, qui huic morbo elucidando operam navarunt, primas partes optimo jure obtinuit. Is enim diagnofin claram inter acutam et chronicam ftabilivit.

MORBI HISTORIA.

Auctores omnes una voce confentiunt, rheumatifmum in regionibus frigidis temperatifque, magis quam in calidis, faevire. Vere atque autumno praecipue graffatur, quia tunc tempeftas mutabilior. Quamobrem, in plagis borealibus ubi frigus, in torridis ubi calor magis affiduus, rarius fefe oftendit. Frigus corpori plus aequo aeftuanti admotum, hunc morbum, prae omnibus aliis caufis, producere folet. Hinc clariffime patet, cur vere et autumno magis invadat. Sexus nullus, aetas nulla, tempe-

ramentum

ramentum nullum, caufis remotis fatis validis applicatis, ab hoc morbo immunis eft, etfi conftitutio fanguinea cum plethora conjuncta ad eum maxime proclivis fit. Homines fenio confectos raro, infantes rariffime, aggreditur; fed plerumque ab anno aetatis quindecimo ad trigefimum quintum graffatur. Infantes tamen doloribus rheumaticis, ut videtur, fimilibus, faepiffime excruciantur, qui a vermibus aliifve infantum morbis aliquando originem ducunt. Mulieres, quam viri, huic morbo magis funt obnoxiae; atque hanc opinionem, jamdudum habitam, in praelectionibus fuis clinicis, ex obfervatione longa et accuratiffima, nuperrime confirmavit clariffimus Home.

Initio morbi aeger languorem atque laffitudinem conqueritur. Pallor et frigoris fenfus totum corpus, praecipue vero artus extremos, adoriuntur. Horror et rigor, ut in febris intermittentis acceffu, primum per dorfi fpinam, deinde per cutem univerfam, fefe diffundunt. Sequitur calor, initio prae-

cordia

cordia cum anxietate afficiens, mox partes externas aggreſſurus, pulſu arteriarum frequentiore, nonnunquam reſpiratione moleſta ſtipatus. Nunc ſitis, cibi faſtidium, plerumque nauſea, aliquando vomitus, ſymptomatibus modo deſcriptis ſeſe adjungunt. Areſcit lingua, ſimulque fit alba. Alvus tarda eſt ; urina, initio morbi rubra, ſedimentum nullum, progrediente autem morbo, ſedimentum furfuraceo-lateritium in matulam deponit. Urina tamen, ita conſtituta, ut et ſudor, qui in rheumatiſmo plerumque nonnullus adeſt, gelidus, glutinoſus, raro morbum judicat, niſi copioſus ſponte effluxerit *.

Poſt diem unum alterumve, dolores artus majores, praecipue genua, ſummam coxam, aliaſque magnorum oſſium juncturas, invadunt. Dolor ſaepe artus alternis vicibus aggreditur; et ipſe vidi mulierem rheumatiſmo

* Hoffmann. Med. Ration. Syſtem. tom. 4. p. 2. ſ. 1. c. 9. § 18.

rheumatiſmo laborantem ſub cura celeberrimi Home in Noſocomio Edinenſi, cui haec alternatio in carpis repetitis vicibus accidit.

Saepe unum articulum tantummodo infeſtat: Sed, ſi febris gravis fuerit, plures ſimul aggreditur; tractumque muſculorum, ut in Culleniana definitione jam antea dictum eſt, ſequitur. Lectorum calore, et culcitae mollitie, noctu plurimum exaſperatur moleſtia, atque tum ingraveſcit febris. Procedente morbo, ubi plures articuli ſimul afficiuntur, aeger ſtragulorum pondus ferre vix poteſt. Dolore jamdudum perſtante, artus tumeſcunt et rubeſcunt, dum ſymptomata praegreſſa leviora evadunt.

Sanguis e vena miſſus, jamque in vas receptus, ſuperficiem coriaceam albam, ut in aliis phlegmaſiis, oſtendit.

Febris incertae eſt durationis, aliquando uſque ad hebdomadam ſecundam, raro ultra tertiam, protracta.

Rheuma-

Rheumatiſmus epiſtaxi, aliiſve haemorrhagiis ſpontaneis, aliquando judicatus eſt. Urina lateritia, et diarrhoea, nonnunquam morbum ſolviſſe viſae ſunt. Sed his criſibus minus fidendum eſt.

Morbus noſter, caeteris phlegmaſiis multis in rebus affinis, hac ſaltem ab iis plurimum diſtat: Quod raro aut nunquam in ſuppurationem deſinat. Aliquando certe liquor ſeroſo gelatinoſus in tendinum involucra exſudaſſe dicitur, quem reſorptum fuiſſe neceſſe eſt, quum vix unquam oporteat ei per foramina arte facta exitum praebere.

Rheumatiſmus aliquando ſe in partes internas transfert, praecipue ſi perperam tractatus fuerit. Talem caſum verbis ſequentibus memorat cl. Tiſſot: "Je vis, il "y a deux ans, un homme robuſte, qui, "quand on m'appella, avait deja la gan-"grene dans les boyaux, dont le mal avait "commencé par un rheumatiſme au bras "et

" et au genou, qu'on avait voulu diſſiper, " en le faiſant ſuer avec des choſes chau- " des. Il avait effectivement beaucoup " ſué, mais l'humeur inflammatoire ſe jet- " ta ſur les inteſtins; l'inflammation dege- " nera en gangrene, apres trente ſix heures " de douleurs les plus aigues; et il mou- " rat deux heures après que je l'eus vu *."

Idem auctor, in loco modo citato, dicit ſe vidiſſe rheumatiſmum in palpebras et dentes tranſlatum, atque ibi dolores horrendos facientem. Aliquando, teſte eodem, ſe in cerebrum vel pulmones conjicit; in illo delirium, in his ſuffocationem ciens. Archiater Caeſareus Stork morbum noſtrum nonnunquam in apoplexiam vel paralyſin finem feciſſe teſtatur. Neque raro in hydropem, praecipue ſi ſanguis juſto liberius detrahatur, deſinere viſus eſt.

DIAG-

* Tiſſot, Avis au Peuple, § 164. p. 128.

DIAGNOSIS.

Rheumatiſmus ab arthritide dignoſcitur ratione aetatis, ſexus, temperamenti, cauſarum, partium affectarum, et ſymptomatum ſedulo habita.

De aetate imprimis notandum venit, juvenes et robuſtos rheumatiſmo, ſenes et luxuria confectos arthritide, ſaepius corripi. Haec plerumque circa annum aetatis quadrageſimum aggreditur; ille raro poſt annum trigeſimum quintum excruciare incipit. Viri arthritidi, mulieres rheumatiſmo magis obnoxiae, conſtitutio ſanguineo-plethorica rheumatiſmum deſignat; habitus corporis tenuior et temperies cholerica arthritidi magis opportuni. Hippocrates, ni fallor, eos qui aetate juniore epiſtaxi aliiſ-

que haemorrhagiis proclives fuerunt, in media aetate phthiſi, in provectiore arthritidi, pronos fore aſſeruit. Atque hic eum voce Αρθριτις rheumatiſmum deſignaſſe arbitror, quum homines corporis fabrica teneriori praeditos coeli injuriis, rheumatiſmum efficientibus, maxime obvios fore veriſimile eſt.

Rheumatiſmus cauſis externis, arthritis internis praeſertim debetur: Articulorum tamen contorſio utrumque producere poteſt. Arthritici plerumque paroxyſmum ſuum ad aliquam cibi potuſve intemperantiam referre poſſunt: Rheumatiſmo laborantes, frigori aut humori externe applicato. Hic plerumque ſubito aggreditur; illam flatus, appetitus abnormis, capitis confuſio aut vertigo, ſaepe antecedunt, cum alvi conſtipatione.

In arthritidis paroxyſmo aegrum inſolito veneris oeſtro percitum eſſe ſaepe obſervatum fuit. Neque deſunt exempla ejuſdem

dem ſtimuli rheumaticos afficientis. Arthritis, teſte Hoffmanno, articulorum ligamenta invadit, dum morbus noſter muſculos potius excruciat; haec vero regula haud facile in praxi applicatur. Conſtat tamen rheumatiſmum artus majores, praeſertim genua, coxas, et humeros afficere, arthritidem autem minores, ut manuum pedumque digitos, invadere ſolitam eſſe.

Notis jam enumeratis forſan adjicere licebit, quod,

I. Tumor, iſque magis rubicundus, ſaepius arthritidem quam rheumatiſmum comitatur.

II. Arthritis, ubi ſemel ſe in corpus inſinuavit, difficilius depellitur; ſaepius recidit, quam morbus alter.

III. Arthritis plerumque uni aut alteri articulo inſidet; rheumatiſmus ſaepe latius diffunditur.

IV.

IV. In aegris debilioribus, arthritis plerumque vagus fit, atque haud raro viſcera invadit; dum in corporibus ſimilibus noſter morbus ſaepe externas partes ſolummodo afficit.

V. Arthritis, quando inteſtina adoritur, diarrhoeam debilitantem ſaepenumero ciet, dum alvus rheumatiſmo affectis plerumque conſtipatur.

VI. In ventriculo, arthritis nauſeam horrendam et frigoris ſenſum cum dolore gignit: Rheumatiſmus ibidem dolorem acutum ſolummodo producit.

Scorbutum et ſiphylidem a rheumatiſmo acuto dignoſcere nunquam non erit facile; praeſertim ſi ad eorum cauſas et ad ſequentia ſcorbuti ſymptomata animum attendamus. In hoc enim, pulſus parvus, inaequalis, urina verſicolor, et magna putredinis indicia.

In

In lue venerea dolores noctu quidem, ut in rheumatiſmo, ingraveſcunt, ſed medias oſſium partes praecipue infeſtant.

Rheumatiſmus acutus ſaepe in chronicum degenerat; ideoque limites accuratos inter duas morbi ſpecies ponere haud facile eſt. Ubi nulla reſtat pyrexia, artus frigeſcunt, rigent, et abſque rubore dolent; ubi dolores frigore admoto augentur, calore applicato levantur, tunc morbum rheumatiſmum chronicum eſſe judicare licet. Complures adhuc ſunt notae diagnoſeos inter acutum et longum quas enumerare prorſus ſupervacaneum foret.

CAUSÆ REMOTÆ.

In morbi hiſtoria, et in diagnoſi, cauſas praediſponentes, aetatem ſcilicet, ſexum, tempera-

temperamentum, ad hunc morbum maxime proclives, jam enumeravi.

Caufae conftitutionis fanguineo-plethoricae variae funt, praecipuae vero, vita fedentaria, Morpheus nimis cultus, cibi animalis copia jufto major, evacuationes folitae fuppreffae, detractiones fanguinis certis intervallis repetitae.

Hae caufae actioni caufae occafionalis excitantis, jam tradendae, obnoxium reddunt corpus.

Frigus inter caufas hujus morbi remotas primum locum fummo jure obtinuit. Ut tamen rheumatifmum hoc modo inducat, fubito, et corpori jam calenti, admoveatur neceffe eft. Sin in temperie corporis naturali diu applicetur, fyftema debilitando, ad morbum fufcipiendum, praedifponit. De frigoris actione in corpus humanum multum diuque fuit difputatum, neque adhuc lites diremptae funt. Nonnulli, et praefertim

ſertim Hunterus ingenioſus, frigus non alio modo ſtimulare opinantur, quam augendo aut incitando eam facultatem calorem gignendi quam corpus animale omnium conſenſu poſſidet. Conſimilem, ni fallor, opinionem, ſed clarius ac fuſius explicatam, diu antea tradiderat in Primis Lineis Cullenus noſter illuſtriſſimus: Quippe qui putet frigoris applicationem vaſorum extremorum conſtrictionem facere, atque ita tonum auctum vel diatheſin phlogiſticam per totum horum vaſorum decurſum inducere. Hinc oritur impetus ſanguinis major, dum vaſa ejus tranſitui magis reſiſtunt. Rebus ita ſe habentibus, *vis Naturae Medicatrix*, a reſiſtentia jam dicta ad ſanguinis impetum ulterius augendum incitatur, quod impetus incrementum quo melius ſuſtinere poſſit, ſtatus frigoris adoritur, ſpaſmus formatur, atque ita pyrexia et diatheſis phlogiſtica per totum ſyſtema diffunduntur.

Ex rebus jam memoratis, quid ſit rheumatiſmi

CAUSA

CAUSA PROXIMA

Satis omnibus manifeſtum erit. Rheumatiſmus enim iis phlegmaſiis quae non a ſtimulo directo, ſed ab aucto ſanguinis impetu in vaſa partis laborantis oriuntur, maxime affinis eſt. Sed in noſtro morbo fibrarum muſcularium affectus peculiaris una adeſt. Hae fibrae nonnihil rigiditatis habere videntur; minus ideo motui aptae ſunt, atque inter movendum dolent. Hic fibrarum in rheumatiſmo rigor rationem reddit, cur ſpaſmi et articulorum ſubluxationes hujuſmodi affectibus anſam praebeant.

Cauſa rheumatiſmi proxima, tanta cura tantoque judicio a Culleno tradita, atque tam ingenioſe et firme ſtabilita, vix neceſ-

ſarium

ſarium videtur alias, diu pro veris habitas, recenſere. Ne tamen quicquam talibus diſſertatiunculis ſolenne libello noſtro deeſſe videatur, praecipuas priorum ſcriptorum opiniones paucis enumerare libet.

Auctores nonnulli cauſam proximam hujus morbi ad acrimoniam ſanguinis peculiarem retulerunt. Dominicus Cotunnius, ſcriptor Italicus, materiem acrem circa nervum iſchiadicum collectam pro cauſa iſchiadis nervoſae aſſignavit. At haec opinio in ſola hypotheſi fundata videtur Culleno. Neque tamen negat illuſtriſſimus Profeſſor, materiem acrem nervo admotam morbum rheumatiſmo affinem creare poſſe, quod in exemplo dentis carioſi contingit.

Dolores a rheumaticis aegre diſtinguendos ab apoſtematibus profundis oriri poſſe, exempla pluribus ſcriptoribus, et praeſertim cel. Tiſſot * memorata, negare vetant.

* Avis au Peuple, § 175. p. 131.

Sed Professor ille clarissimus jam crebro antea citatus, casus illos ab ischiade et lumbagine vera, si animus attente adhibeatur, distingui posse putat.

Alii fluidorum naturam lentam aut viscosam accusârunt. Sed multa argumenta, haud inficianda, vetant ne in hanc sententiam eamus.

I. Hujus sententiae fautores crustam sanguinis coriaceam inflammatoriam pro signo lentoris assumpserunt. Sed, si ulla fides experimentis Hewsoni est adhibenda, sanguis in morbis inflammatoriis tenuior potius quam spissior fit. Ea igitur crusta glutinis a reliquo sanguine separationem pro causa sua agnoscit.

II. Nulla experimenta recte instituta, lentorem sanguinis praeter naturam arguunt; neque unquam, quantum scimus, ea copia glutinis in sanguine adest, quae spissitudinem periculosam efficere possit. Neque

hac

hac in re ex experimentis cl. Brown Langrish quicquam concludere licet, quippe quae in sanguinis partes ab invicem separatas facta sint, nulla attentione ad modum detractionis habita.

Alia argumenta haud minus ingeniosa protulit Cullenus; sed ea quae jam citavimus ad lentoris theoriam evertendam sufficiunt.

PROGNOSIS.

Diuturna experientia constat, rheumatismum raro lethalem evadere: Nonnulla tamen extant exempla in quibus aegri, hoc morbo vexati, fato cesserunt. Aliquando, medicamentis omnibus incassum tentatis, in rheumatismum longum degenerat, neque raro in anchylosin, paralysin, aut immedicabilem

medicabilem articulorum rigiditatem, finem facit *.

Si aeger aetate floreat; si alioquin sanus atque vegetus; si morbus nondum inveteraverit; si pyrexiae symptomata mitia; si sudor noctu emanet; si urina furfuracea; si haemorrhagia, diarrhoea, aut cutis efflorescentia, symptomatibus febrilibus levamen attulerit; denique, si aeger nunquam antea hoc morbo correptus fuerit; auspicium inde faustum ducere licebit.

Sin, e contra, morbus vetustus fuerit; si plus semel jam aegrum afflixerit; si corpus inedia morbisve praecedentibus debilitatum invaserit; si in viscera ad functiones vitales exercendas destinata incidat; nunquam non periculum, saepe eventus lethalis, impendit. Resolutione plerumque, puris formatione rarissime, gangraena aut sphacelo, nisi in visceribus, nunquam terminatur.

METHO-

* Tissot, § 166.

METHODUS MEDENDI.

Scriptores prifci non magis in curatione quam in natura rheumatifmi tradenda accurati fuere. Nihil fere aliud commendat Celfus in coxarum doloribus, fub quo nomine Rheumatifmum comprehendi judicamus, quam fomenta calida et cucurbitulas parti laboranti admotas. Galenus totam curationem, ftrictius dictam, in corpore firmando pofuiffe videtur; fed prius fanguinem mittere, quam hanc medendi rationem inchoaret, neceffarium judicaffe. Nihil fere, quod fit dignum notatu, huic curationi adjecerunt Arabes.

Sub finem faeculi decimi fexti, nomen Rheumatifmo primus impofuit Ballonius. Is fanguinis miffiones repetitas, et cucurbitularum

tularum applicationem, alvi quoque deductiones lenientibus remediis et clyſmatibus ciendas commendavit, thermarum et remediorum ſtimulantium uſum omnino prohibuit.

Ea medendi ratio, in Gallia primum uſitata, haud ita diu poſtea per reliquam Europam comprobata eſt; eademque, ſaltem perſimili, uſus eſt Sydenhamus illuſtris. Ille venam quater, aut ſaepius, pro re nata, ſecabat, potus refrigerantis et *incraſſantis* uſum ad libitum permittebat. Cataplaſma emolliens loco affecto imponi jubebat. Diebus illis, quibus ſanguinis detractionem intermittebat, enema laxans injiciendum curabat. Sin aeger poſt unam alteramve venaeſectionem debilior evaſiſſet, quam qui ulteriorem fluidi vitalis jacturam ferre poſſet, cathartica mitiora alternis diebus propinare ſolebat. Ejuſdem diei veſpera hauſtum paregoricum ex ſyrupo e meconio adminiſtrabat, uſquedum ad priſtinam ſanitatem reſtitutus eſſet aegrotus.

Medicamentis anodynis uti prorſus vetabat, ſi ſpes curationis ſanguinis detractioni inniteretur. Hinc medicus ille celeberrimus opium effectus edere, effectibus venaeſectionis prorſus contrarios, putaſſe videtur. Similem opinionem, in tractatu ſuo de opio, prodidit cl. Young.

Morbo his remediis reſiſtente, ſi corpus ulteriores inanitiones ferre ineptum eſſet, medicamentorum antiſcorbuticorum, praecipue conſervae cochleariae hortenſis et lujulae vires experiebatur.

Medendi tamen rationem nunc memorandam in rheumatiſmo eorum, qui adhuc juvenes, nondum Baccho aut Veneri nimis indulſerant, priore non minus efficacem eſſe animadvertit. Solo lactis ſero per plures dies aegrum alebat, deinde, ſymptomatibus jam levioribus factis, panem ſimilagineum ſemel de die uſque ad plenam valetudinem adjiciebat. Sanitate in melius vertente, diaetam pleniorem permittebat.

Et-

Etmullerus, qui de hoc morbo ſub nomine Arthritidis vagae ſcorbuticae tractat, in morbi initio ac progreſſu ſanguinis miſſionem laudat, quam nihilominus haud nimis frequenter iterandam putat. Cucurbitulis cruentis ſaepe loco venaeſectionis uſus eſt. Remediorum vomitoriorum adminiſtrationem in morbi initio multum probabat.

Aliam et prorſus diverſam medendi rationem inſtituit Ricardus Morton. Vena ſemel biſve ſecta, et ventriculo per emeticum evacuato, quam primum pyrexia remittebat, corticis Peruviani cum opio conjuncti doſes frequentes adhibere ſolebat, atque linctus *incraſſantes* et lubricantes, pro aegrotantis arbitrio, permittebat, etiam nulla tuſſi urgente.

Variis medendi rationibus ſic breviter enumeratis, nunc, majore cum oblectamento et fiducia, animum ad eam methodum vertimus, quae a Culleno in Primis Lineis

traditur,

traditur, quaeque omnibus aliis ſummo jure palmam praeripuit.

Ea medela partium affectarum inflammationi, et diatheſi totius corporis phlogiſticae, tollendis, innititur.

Diatheſi phlogiſticae optime occurritur, cibum ex animalibus confectum et potus meraciores evitando, et pro his liquores diluentes aquoſas, et diaetam ex lacte et vegetabilibus, ſubſtituendo.

In rheumatiſmo acuto, nullum remedium ſanguinis detractione efficacius. Hanc copioſe fieri oportet, atque eo frequentius, quo pulſus arteriarum duriores, pleniores, et crebriores, et quo dolor magis acutus ſit. Neque tamen medicum fluidi vitalis nimis prodigum eſſe decet, ne convaleſcentia tarda ſit, aut aeger in rheumatiſmum chronicum, ſanatu difficillimum, dilabatur. Saepe ideo praeſtat dolores detractione ſanguinis topica levare, praeſertim ubi in uno

tantum articulo excruciant. Quum vero morbi noſtri duratio ex diatheſis phlogiſticae violentia pendere videtur; ita, pluribus in caſibus, minime ex toto detractioni ſanguinis locali fidere oportet.

Alvi ſolutiones, ſi per cathartica parum ſtimulantia, et potius refrigerantia, e. g. ſales neutros, efficiantur, in diatheſi phlogiſtica debellanda plurimum valent. Neque tamen eadem vi, qua ſanguinis miſſio, pollent; et, morbo ingraveſcente, ſedes frequentes, quippe quae multum incommodi, et magnum doloris, a motu, incrementum, ſecum adferunt, evitari debent.

Medicamenta corporis partibus rheumatiſmo laborantibus applicata, parum proſunt, atque in morbi initio cruciatus potius augent quam allevant. Verum enimvero camphora et remedia rubefacientia morbum univerſalem parum omnino minuunt, licet dolores ex artubus affectis in alios ſaepe transferant.

Epiſpaſtica

Epifpaftica fimili ratione magno cum commodo admoventur, ubi morbus unam corporis partem tantummodo afficit. In plagis torridis, ubi hirudines non fuppetunt, cantharides in eorum vicem optime fuccedunt.

Si remedia jam memorata ad morbum tollendum haud valuerint, ad fudorem eft recurrendum. Is, remediis parum ftimulantibus, amoto omni calore externo, eliciendus eft. Neque calorem corporis proprium augere debemus, ne, pyrexiâ graviore facta, morbus in pejus ruat.

Sudor ab horarum duodecim fpatio ad quadraginta octo, pro morbi violentia, protrahendus eft, nifi incitatio ab hac adminiftratione nimis aucta fuerit. Aliquando aeger, fi valeant vires, fomnum arcere debet, ne fudor dormienti minus copiofus emanet. Denique, quo tutior evadat diaphorefis, alvi lenis fubductio fudo-

rificorum

rificorum adminiftrationem praecedere debet.

His rebus caute animadverfis, fudorem optime et tutiffime elicimus,

I. Balneo tepido, femicupio, aut pediluvio.

II. Liquoribus tepidis diluentibus copiofe adfumptis; vini aut aromatis, quo magis gratus fit hauftus, pauxillo adjecto.

III. Parvis dofibus falis medii propinatis. Sed

IV. Haec evacuatio omnium praeftantiffime cietur, largam medicamenti ex opio confecti dofin adhibendo, addendo falem quemvis medium et medicamentum vomitorium, neque ullum remedium pulveri Doveri praeftat. Opium tamen, nifi fudorem eliciat, fere nocet.

Cortex

Cortex Peruvianus, a nonnullis ſcriptoribus in rheumatiſmo laudatus, raro profuit, ſaepe inutilis aut noxius evaſit, niſi ubi remiſſiones evidentes ejus uſum flagitabant.

Mercurius dulcis, ut et alia ex hydrargyro praeparata, ſuos quoque, nec paucos, habuerunt fautores. Sed medicamenta hujuſmodi, utpote vi ſtimulante gaudentia, ad rheumatiſmi chronici curationem melius accommodata videntur.

Exactis omnibus quae de rheumatiſmo acuto proferre conſtitueram, jam ſupereſt pars operis longe gratiſſima; nempe, ut grates, utcunque tanto beneficio impares, perſolvam Culleno, Monroio, et Gregorio, Profeſſoribus noſtris, tam humanitate quam ſcientia conſpicuis, qui me, longo et periculoſo morbo implicitum, (Deo opt. max. volente) faucibus orci eripuerunt.

Publicum

Publicum hocce grati animi teſtimonium, quod ſolum offerre licet, benigne velint accipere precor.

F I N I S.